

KOLME SAMUEL MUSTOSTA - KUKA HEISTÄ ON ESI-ISÄNI ?

Matias Eronen

Samuel Mustonen, Sotkuman talollinen

Äitini suku on ns. Kunnasniemen Mustosia. Heitä tutkiessani pääsin Suur-Liperin nykyisen Polvijärven pitäjän Sotkuman kylään, jossa asuva Samuel oli talollisena isovihan jälkeen. Sotkumasta varhaisin merkintä Samuelista löytyy Savonlinnan ja Kymenkartanon läänin tilikirjasta v. 1727. Samuel on merkittynä uudistilalliseksi tilalle n:o 25 (43) Teppanala, joka oli Pertti Reijosen autio.

Samuel kuoli 20.12.1735 72 vuoden iässä. Täten Samuelin syntymävuodeksi saadaan 1663. Kuolin paikaksi on merkitty Niska.

Mistä Samuel saapui

Ryhdyin selvittämään, mistä Samuel saapui Sotkumaan. Asia osoittautuikin vaikeaksi ja kuitenkin samalla mielenkiintoiseksi.

Pohjoiskarjalaisia sukuja tutkittaessa on lähteissä kaksi merkittävää aukkoa. Ensimmäinen merkittävä haikka on vuosien 1652 – 1681 välinen aika, jolloin tilat olivat läänitettyjä pitäjittäin eri henkilöille lähinnä aatelisille. Alueella asuvista eikä alueelle saapuvista talollisista löydy luetteloita. Toinen yhtä hankala lähdekatos on suurten kuolonvuosien ja isovihan päättymisen välinen aika eli noin 1697 – 1721.

Molempina ajanjaksoina saapui Suur-Liperin alueelle lähinnä Savosta useita sukuhaaroja Mustosia.

Samuelin patronyymikään ei ollut tiedossa, eikä häntä löytynyt nykyisen Pohjois-Karjalan alueenkin kattavista vuosien 1682 – 1696 Inkerin ja Käkisalmen läänin asiakirjoistakaan eli ns. savuluetteloista.

Keräsin kaikki eri lähteistä saatavat tiedot nykyisen Savo-Karjalan ja myös Kainuun alueen Samuel Mustonen-nimisistä henkilöistä 1600-luvun jälkipuoliskolta ja 1700-luvun alkupuolelta. Heitä löytyikin yhteensä kolme eri Samuel Mustosta, jotka nyt esittelen.

Kolme Samuel Mustosta

I Samuel Sipinpoika Mustonen löytyi Nurmeksen rippikirjasta 1690 – 1708. Hän on naimaton mies, ja hänen isänsä on talollinen Sipi (*Sigfred*) Mustonen ja äitinsä nimeltään Vappu (*Walburg*). Perhe asuu nykyisen Juuan pitäjän Vuokonkylässä. Samuelin mainitaan oleskelevan Juuan kylässä (*i Juga*).

Tapaan Samuelin Käkisalmen läänin Pielisjärven pitäjän talvikäräjien 1695 pöytäkirjasta. Samuel on käräjillä yhtenä syytetyistä. Nimittäin joukkoa Vuokon ja Luostan kylien miehiä syytetään metsäpalosta (*elden löösflygt*). Miehet olivat ilmeisesti omin lupinsa kaataneet kaskan, josta tuli oli riistäytynyt valloilleen.

Samuel ei jäänyt odottelemaan käräjien tuomiota, vaan oli lähtenyt karkuun kohti Kainuun erämaita. Tästä löytyy maininta Inkerin ja Käkisalmen läänin Pielisjärven pitäjän vuoden 1696 savuluettelosta. Pielisjärven pitäjän Yläluostan kylästä mainitaan Samuel Mustosen karanneen (*förrymbd*).

Tapaankin Samuelin jo v. 1699 – 1722 Muhoksen rippikirjassa Kainuussa Utajärven Ahmasjärvellä talollisen Eskel Pyykön vävynä. Samuel mainitaan etunimeltä, ja hän on nainut talon tyttären Liisan. Seuraavassa Muhoksen rippikirjassa 1723 – 1732 Samuel Mustonen onkin jo perheen pää ja sukunimikin on säilynyt Mustosena.

Samuel haudattiin Muhoksella 04.10.1730. Hän oli kuollessaan 62-vuotias eli hänen syntymävuodeksi saadaan 1668.

Tämä Samuel olikin Mustosten ns. Utajärven sukuhaaran kantaisä.

II Samuel Heikinpoika Mustonen löytyi Rantasalmelta. Hän suorittaa ratsupalvelusta kotitalonsa eli Rantasalmen Parkunmäen Ruisrokonahon ratsutilan puolesta vuosina 1682 – 1690. Samuel on aviossa 1682 alkaen.

Vuoden 1690 henkikirjassa hänet mainitaan jo talon isännäksi, ja talon puolesta ratsastaakin jo toinen mies.

Samuel oli isäntänä Rantasalmen Parkunmäen Ruisrokonahon ratsutilalla vuosina 1690 – 1710. Samuel Mustonen haudattiin 03.04.1710 Rantasalmella. Samuel kuoli 56 vuoden iässä eli hän oli syntynyt 1654.

Tämä Samuel pysyi rantasalmelaisena koko elinikänsä.

III Samuel Pertinpoika Mustonen on myös Savosta Leppävirran Saamaisten kylästä, ja myös tämä tila oli ratsutila.

Jo aikaisemmin saman ratsutilan asukkaana oli ollut Antti Paavonpoika Mustonen vuosina 1649 – n.1670. Hän oli siirtynyt Pohj.Käkisalmen lääniin Outokummun Varislahden kylään n. 1670.

Hänestä ja hänen jälkeläisistään on ollut Sukuviestissä 5-6/2013 Veijo Saloheimon kirjoittama artikkeli.

Seuraavaksi ilmestyy samalle tilalle v.1675 Pertti Eerikinpoika Mustonen. Hänet mainitaan henkikirjassa vuosina 1675 – 1680, ja henkikirjassa on useana vuotena lueteltu koko Pertin perhe. Vaimon lisäksi perheeseen kuului neljä poikaa nimittäin Juho, Samuel, Olli ja Pertti sekä tytär Anna.

Pojat avioituivat vuosina 1688 – 1693. Juho jää sotatantereelle, samoin Pertti. Samuel ja Olli molemmat vaimoineen häipyvät torpasta v.1694 tienoilla. Isänsä ja kahden veljensä kadottua sotatantereille ovatkin jäljelle jääneet veljekset Samuel ja Olli siirtyneet Pohj. Käkisalmen puolelle Liperiin. Sieltä ei ketään haettu sotapalvelukseen.

V.1701 torpassa ovat enää jäljellä Juho Pertinpojan leski poikansa Juhon, yhden rengin sekä Pertti Pertinpojan lesken kanssa.

Seuraavana vuonna torppaa asuttaakin jo uusi perhe, nimittäin Kauhaset.

Tässä nyt viimeksi esitelty Samuel Pertinpoika Mustonen on hyvin suurella todennäköisyydellä sama henkilö kuin artikkelin alkupuolella esitelty henkilö eli Sotkumaan muuttanut Samuel Mustonen. Hänet voidaan täten liittää esi-isieni sukupolvien ketjuun.

Jos halutaan, niin asia voidaan varmistaa jo nyt tekemällä Mustosten eri sukuhaaroja edustaville miespuolisille Mustosille isälinjan DNA-tutkimus eli ns. Y-DNA.